

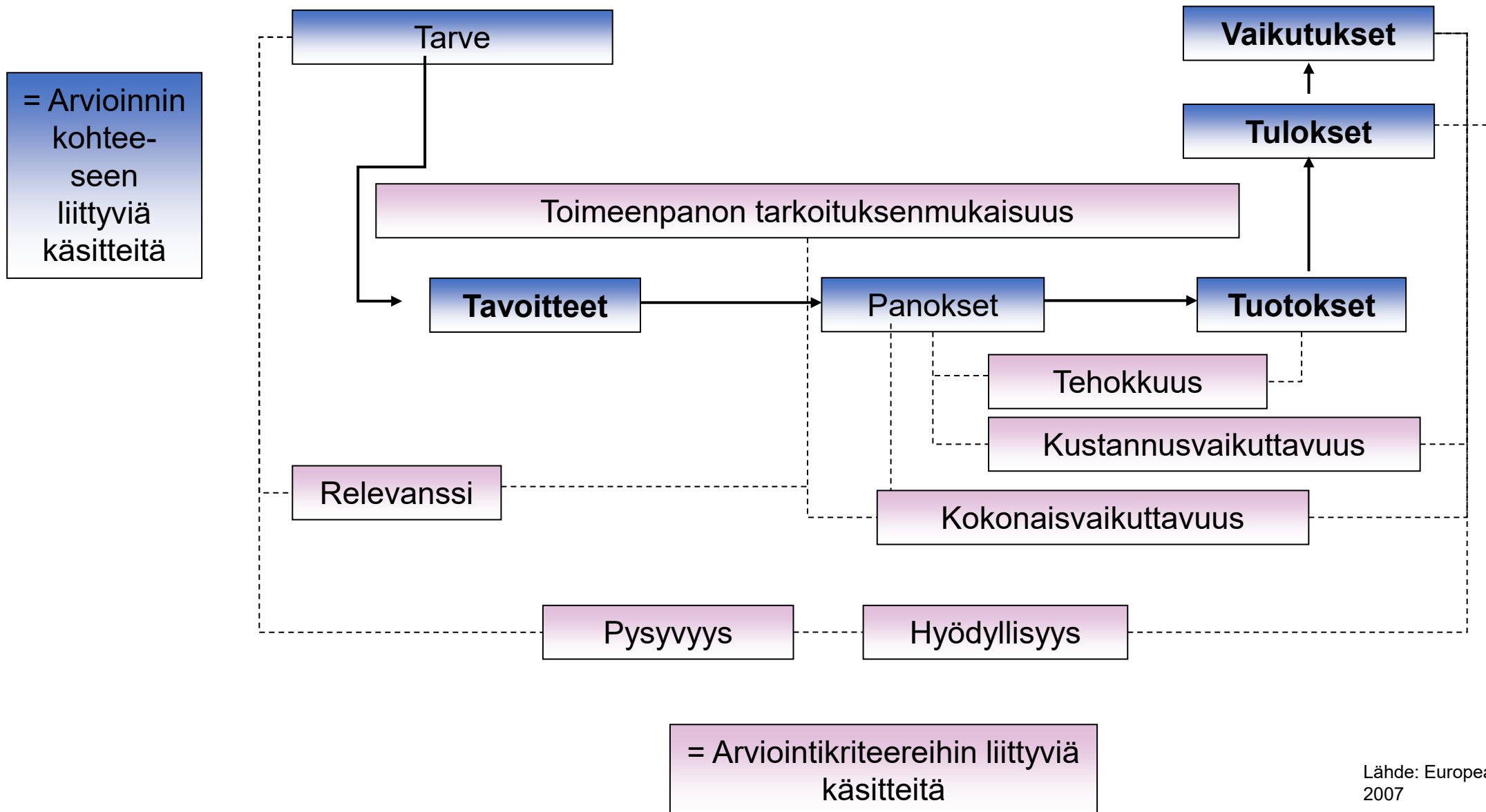

Mielenterveyden
keskusliitto
Hankehautomo

Janne Jalava

Hyvän hakemuksen perussisältö ja keskeiset
ongelmat

Keskeiset arviointikäsitteet ja niiden väliset suhteet..

Hakemuksen peruskäsitteet ja ongelmat

Termi	Mitä tarkoitetaan	Todentamisen tapa	Ongelmat
Tarve	Minkä takia toimintaa tarvitaan? Mikä on ongelma, johon haluatte toiminnallanne puuttua? Kuka on toiminnan tarpeessa ja minkä takia? Eikö muut toimijat tee samaa toimintaa kyseisille kohderyhmille?	Tarvekartoitus Taustaselvitys lähtötilanteesta	Tarvekartoitusta ei ole tehty. Tarve on liian subjektiivisista näkökulmista muotoiltu.
Tavoite	Mikä on tavoiteltu muutos / tila, johon toiminnallanne pyritte?	Toimintasuunnitelma, vuosikello. Tavoitteen mitattavuus.	Tavoitteet ovat liian laajoja. Tavoitteissa ei ole määritelty muutosta. Tavoitteet ovat vain laadullisia, eikä määrällisiä.
Toiminta, keinot	Toiminnan sisältö ja varsinainen tekeminen. Mitä tehdään ja kuka tekee.	Toimintasuunnitelma, vuosikello. Vastuut toiminnan toteuttamisesta.	Toiminta ei ole selkeästi kuvattu. Toiminta on lakisääteistä.
Toimenpiteet	Konkreettisia asioita: kurssit, internetsivut, julkaisut, seminaarit, yksilökeskustelut, terapiaistunnot yms.	Määrälliset seurantatiedot: mitä tuotoksia ja kuinka paljon. Tuotosindikaattorit	Toimenpiteitä ei ole kuvattu selkeästi. Toimenpiteet eivät selkeästi täytä asetettuja tavoitteita.

Hakemuksen peruskäsitteet ja ongelmat

Termi	Mitä tarkoitetaan	Todentamisen tapa	Ongelmat
Tulos	<p>Toiminnalla aikaansaatu muutos kohderyhmässä.</p> <p>Saavutetut tulokset suhteutetaan aina asetettuihin tavoitteisiin!</p>	<p>Määrälliset ja laadulliset seurantatiedot</p> <p>Tulosindikaattorit</p>	<p>Hakemuksessa ei mainita ollenkaan tavoiteltua muutosta.</p> <p>Muutoksen mittaamisen ei ole hakemuksessa laadittu itsearviointin välineitä/tapoja.</p>
Vaikutus	<p>Toiminnalla aikaansaatujen tulosten heijastuminen muuallekin kuin kohderyhmään.</p> <p>Esim. kustannusvaikutukset tms.</p> <p>Toiminnan tulosten toistettua mittaamista esim. kuntoutusryhmien, omaisryhmien tai yksilöistuntojen kohdalla. Tässä tärkeää pidemmän aikavälin muutos.</p>	<p>Pitkän tai keskipitkän aikavälin seuranta- ja tilastotiedot</p>	<p>Hakemuksessa ei ole suunnitelmaa pitkän aikavälin mittaamisesta.</p> <p>Hakemuksessa ei mietitä, miten toiminnan vaikuttavuutta syvennetään jatkossa, jos kyse on projektitoiminnasta. Eli ei pohdita, miten ja mihin toiminta projektin jälkeen jalkautetaan.</p>

Hakemuksen peruskäsitteet ja ongelmat

Termi	Mitä tarkoitetaan	Ongelmat
Mittari / Indikaattori	<p>Indikaattoreita on erilaisia. Erotta tulosindikaattorit ja tekemiseen liittyvät indikaattorit toisistaan:</p> <p>Tulosindikaattori: Kuvaavat aina aikaansaattua muutosta suhteessa tavoitteisiin. Ennen- ja jälkeen –mittaukset.</p> <p>Tuotos- ja toimintaindikaattori Kuvaavat tekemisellä aikaansaattujen tuotosten (koulutukset, ryhmät, julkaisut jne.) määrää Kuvaavat tekemisen määrää</p>	<p>Hakemuksessa ei ole kerrottu selkeitä mittareita.</p> <p>Hakemuksessa ei ole kuin määrällisiä tai laadullisia mittareita.</p>
Tavoitetaso	<p>Mitä tavoitellaan ja kuinka paljon? Nämä määrittellään aina suhteessa toiminnan tarpeeseen ja tavoiteltuihin tuloksiin</p>	<p>Ks. Edellä tavoitteiden ongelmat.</p>
Seurantatapa	<p>Miten tietoa kerätään Määrittellään samanaikaisesti mittareiden kanssa Tärkeää on määrittellä kuinka paljon tietoa kerätään, koska sitä kerätään ja kuka sitä kerää ja miten siitä opitaan/tietoa käytetään toiminnan kehittämisen välineenä.</p>	<p>Seurantamenetelmiä, aikataulua ja vastuuta ei ole hakemuksessa mainittu.</p>

Päätavoite: "Tukea ja vahvistaa ikäihmisten hyvää arkea"

Alatavoitteet:

1) Vähentää ikäihmisten yksinäisyyttä

1. Toimenpiteet, joilla tavoitteisiin pyritään	2. Aikataulu	3. Toimenpiteen oletetut tulokset	4. Mittari	5. Tavoitetaso	6. Arviointi	7. Vastuuhenkilö(t)
<ul style="list-style-type: none">• Viikoittain kokoontuvat taideryhmät	<ul style="list-style-type: none">• Toukokuu-marraskuu	Osallistujat saavat mielekästä ja luovaa tekemistä muiden seurassa.	<ul style="list-style-type: none">• Ryhmien lkm• Osallistujien lkm	<ul style="list-style-type: none">• 1 ryhmä/viikko neljällä eri paikkakunnalla• 60 aktiivista osallistujaa (15/ryhmä)	<ul style="list-style-type: none">• Menetelmä: tilastointi• Lähtötaso: 0	<ul style="list-style-type: none">• Ryhmät: Liisa ja Pekka• Tilastointi: Pekka
<ul style="list-style-type: none">• Ulkoilukaveritoiminta	<ul style="list-style-type: none">• Touko-elokuu	Osallistujat aktivoituvat liikkumaan muiden kanssa.	<ul style="list-style-type: none">• Kertojen lkm• Osallistujien lkm	<ul style="list-style-type: none">• 240 krt• 40 osallistujaa		
<ul style="list-style-type: none">• "Leffajengi" kerran viikossa	<ul style="list-style-type: none">• Touko-joulukuu	Osallistujat saavat mielekästä ja kanssakäymiseen aktivoivaa tekemistä.	<ul style="list-style-type: none">• Kertojen lkm• Osallistujien lkm	<ul style="list-style-type: none">• 20 krt neljällä eri paikkakunnalla• 60 osallistujaa		
		Osallistujien koettu yksinäisyys vähenee.	<ul style="list-style-type: none">• Yksinäiseksi itsensä (vähintään melko usein) kokevien osuus	<ul style="list-style-type: none">• 1/3 vähemmän (vuoden) lopussa kuin lähtötilanteessa	<ul style="list-style-type: none">• Menetelmä: kysely/haastattelu alku- ja loppuvaiheessa• Lähtötaso: xx	<ul style="list-style-type: none">• Lomakkeen suunnittelu: Pekka ja Liisa• Kyselyiden toteutus: ryhmien vetäjät• Tulosten analyysi ja yhteenvedo: Liisa
		Osallistujat saavat uusia ystäviä.	<ul style="list-style-type: none">• Uusia ystäviä saaneiden osuus	<ul style="list-style-type: none">• 2/3 osallistujista saa uuden ystävän toiminnan aikana		
		Osallistujat yhteydenpito sukulaisiin tai ystäviin aktivoituu.	<ul style="list-style-type: none">• Yhteydenpidon aktiivisuus sukulaisiin tai ystäviin, jotka eivät asu samassa taloudessa	<ul style="list-style-type: none">• "Ei koskaan"/ "harvemmin kuin kerran kuukaudessa" osuus 1/3 vähemmän (vuoden) lopussa kuin lähtötilanteessa		
			<ul style="list-style-type: none">• Toiminnassa mukana olleet yksittäiset henkilöt	<ul style="list-style-type: none">• 100 eri henkilöä	<ul style="list-style-type: none">• Menetelmä: tilastointi• Lähtötaso: 0	<ul style="list-style-type: none">• Pekka

Toiminnan jatkuvan kehittämisen ja itsearvioinnin
peruselementit

Arvioinnin ajalliset ulottuvuudet

▪ *Ennakoarviointi (ex ante)*

- Tavoitteenasettelun relevanssi, toteuttamiskelpoisuus, riskit, vaikutuslogiikka, tavoitellut vaikutukset
- Tehdään ennen hakemuksen tekemistä taustaselvitystyönä

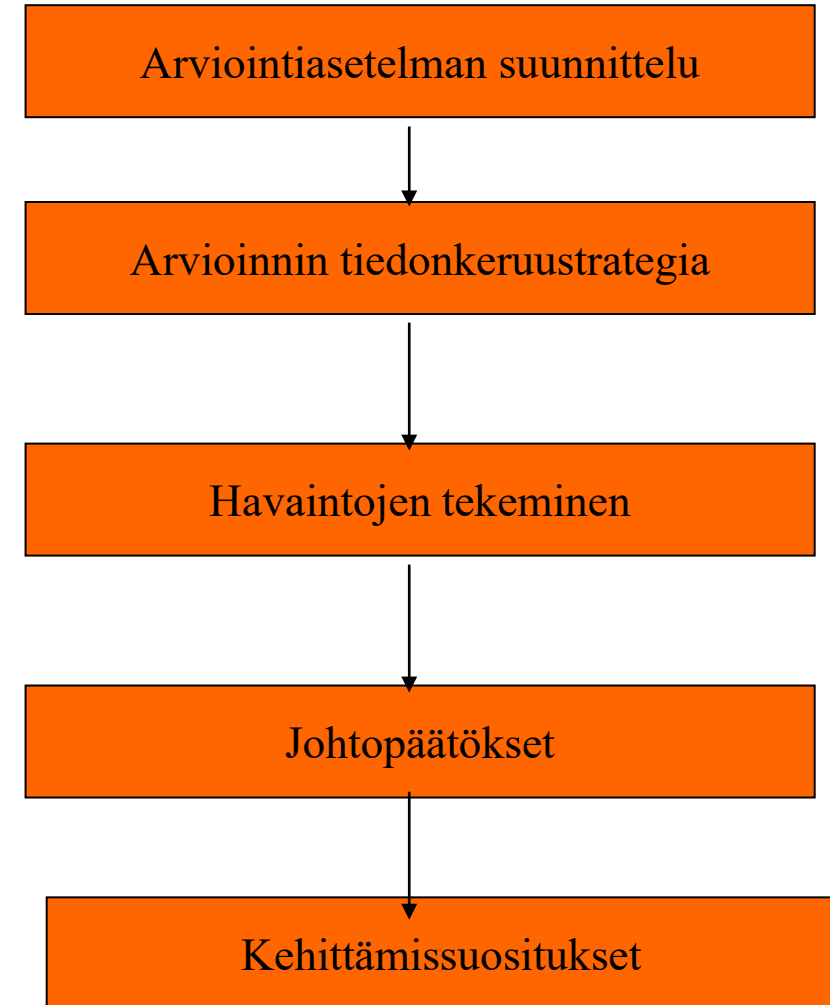
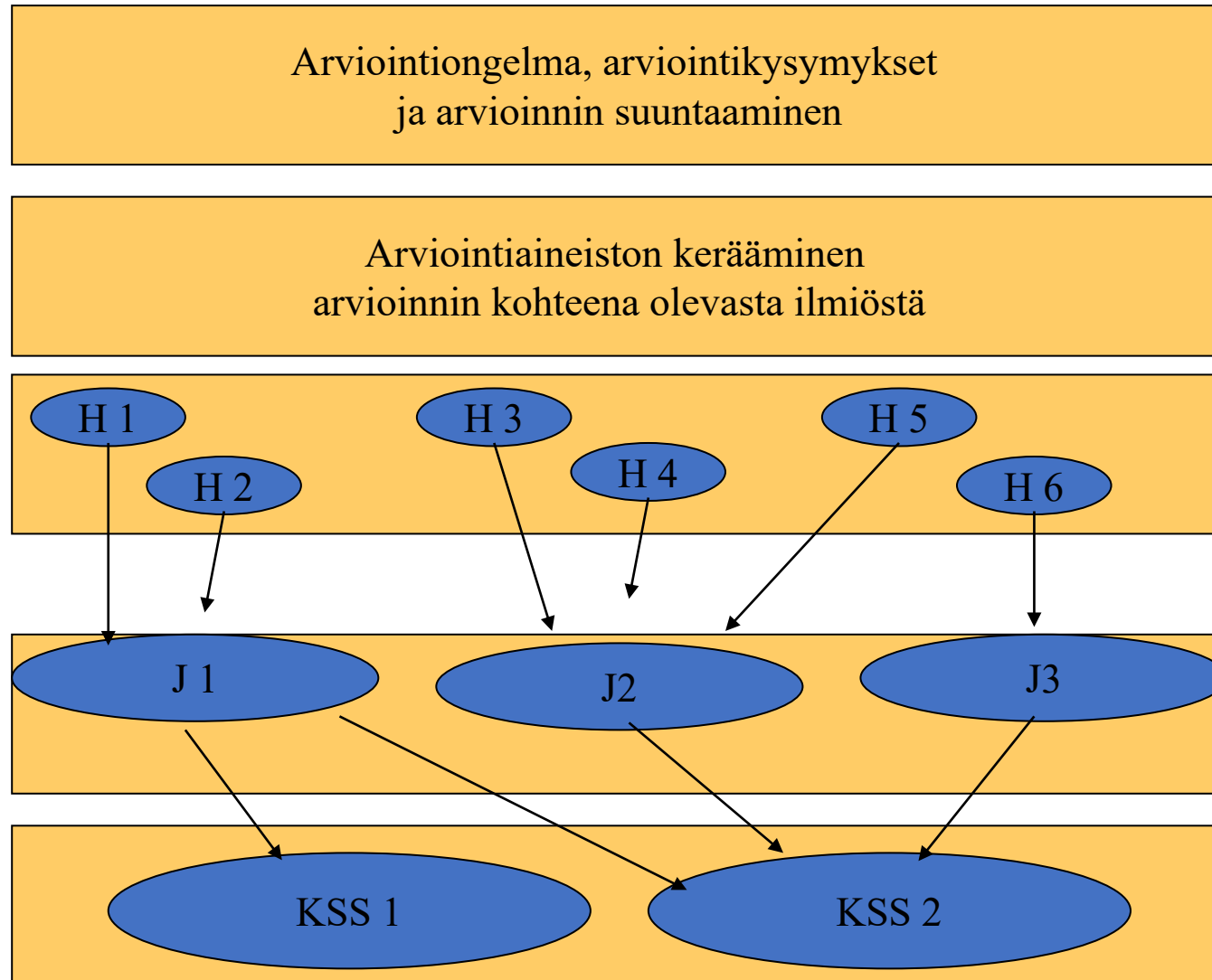
▪ *Arviointi projektin kuluessa (ex nunc)*

- Korjaavat toimenpiteet, kehittäminen
- Tehdään rahoittajan ohjeiden mukaisesti (asiakas- ja sidosryhmätieto + kriittinen itsearviointi)

▪ *Jälkiarviointi (ex post)*

- Tulokset, vaikutukset, tilivelvollisuus, oppiminen
- Tehdään loppuraportissa

Refleksiivinen päättelylogiikka arviointityössä (Virtanen 2007)

Arviointi – mistä lopulta on kyse?

Arviointi on hyvin arkista toimintaa, jota ihmiset tekevät päivittäin.

- Tehdessä ostopäätöstä kuluttajat arvioivat tuotteita hinnan ja laadun perusteella.
- Kouluissa ja oppilaitoksissa opettajat arvioivat oppilaiden tenttivastausten ansioita ja puutteita ja asettavat vastaukset etukäteen laadittujen kriteerien pohjalta paremmuusjärjestykseen.
- Rahoittaja voi puolestaan antaa myönteisen rahoituspäätöksen jollekin ja vastaavasti toiselle kielteisen esimerkiksi toiminnan yhteiskunnalliseen arvoon tai ansioon perustuen. **Tämän takia hyvä hakemus on erittäin tärkeä!!**

Yleistä itsearviointista

Itsearviointi on toimijan itsensä tekemää oman toiminnan arviointia

Itsearvioinnissa tarkastellaan järjestelmällisesti omaa toimintaa, toimintatapoja ja kokemuksia

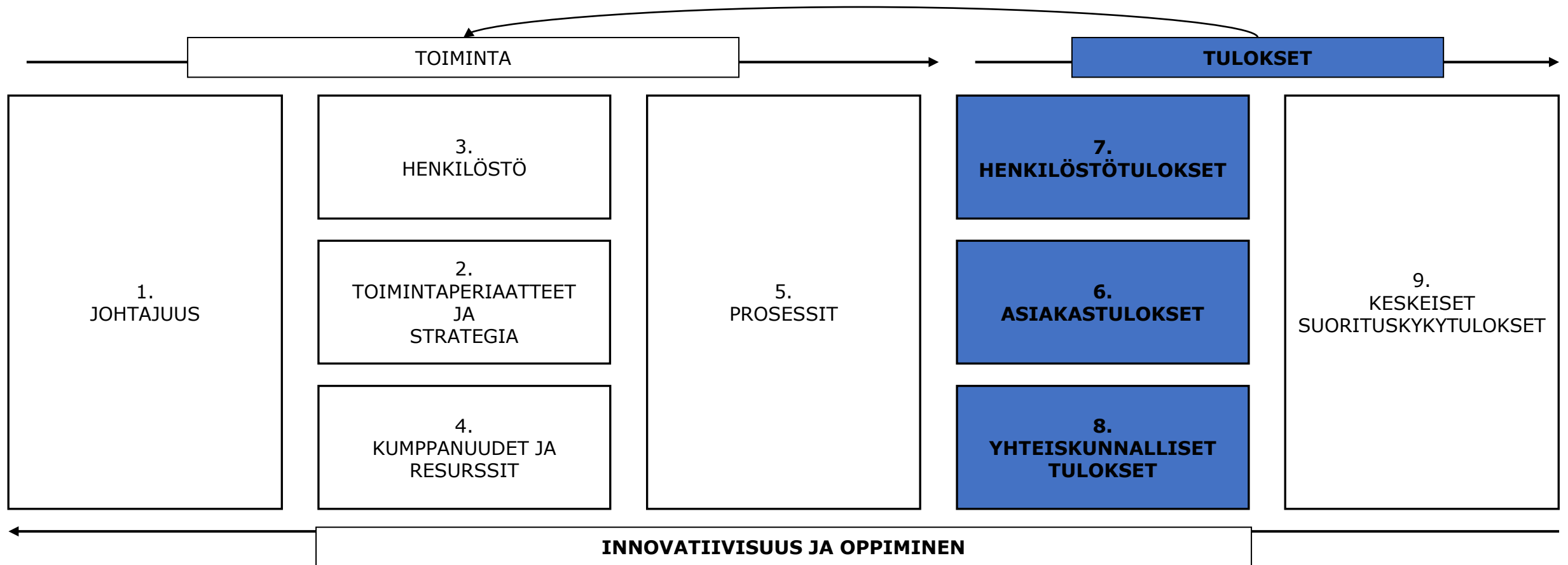
Tietoa kerätään systemaattisesti tarkoin määriteltyjen arviointikriteerien mukaisesti
→ Se ei ole kahvipöytäkeskustelua, siihen pitää osallistua mahdollisimman laajan toimijajoukon.

Itsearviointi edellyttää kykyä asettaa oma toiminta kriittisen tarkastelun kohteeksi
→ Tarkastelu voi kohdistua omassa toiminnassa syntyneisiin kokemuksiin, tunteisiin, havaintoihin ja palautetietoihin

Itsearvioinnin tarkoituksena on tukea oppimista, kehittämistä ja kokeiluja

Itsearviointia kannattaa täydentää kehittämiskumppanuuksilla asiantuntijoiden kanssa

CAF/EFQM..sovellettuna

Itsearvioinnin muistilista

1. Valitse arvioinnin kohteeseen ja käytettävissä olevaan aikaan soveltuva malli. Esimerkiksi EFQM- ja CAF-malleista voi poimia parhaiten itselle soveltuvat osa-alueet mukaan tarkasteluun.
2. Osallista oikeat henkilöt mukaan prosessiin. Esimerkiksi projektin itsearviointiin tulisi aina osallistaa projektihenkilöstön lisäksi projektipäällikön esimies ja mahdollisesti myös keskeisiä henkilöitä projektin ohjaus- ja kehittämissryhmistä.
3. Laadi aikataulu, jonka mukaan edetään ja pysy siinä. **KÄYTÄ ARVIOINNIN VUOSIKELLOA!**
4. Varaa riittävästi aikaa joka vaiheeseen, erityisesti itsearvioinnin tulosten hyödyntämiseen eli tuloksista oppimiseen.